

1 Μαΐου 2014

Η βυζαντινή αγιογραφία είναι γλώσσα που «μιλάμε» από παιδιά

[Άρθρα](#) / [Πολιτισμός](#) / [Συνεντεύξεις](#)

Κωνσταντίνος Λάβδας, ζωγράφος και αγιογράφος

Τι είναι η βυζαντινή ζωγραφική και ποια η σχέση της με την αρχαία ελληνική ζωγραφική; Γιατί την έχουμε συνδυάσει με την αγιογραφία; Η θέση της είναι μόνο στις εκκλησίες ή μπορεί να μπει και στα σπίτια; Γιατί ως λαός την κατανοούμε, την νοιώθουμε οικεία; Τι αποτελεί πηγή έμπνευσης για τους ζωγράφους;

Στα ερωτήματα αυτά δίνει απαντήσεις ο **Κωνσταντίνος Λάβδας**, ζωγράφος και αγιογράφος, ο οποίος πιστεύει στο ρητό «Να ζωγραφίζεις ό,τι αγαπάς».

Εξηγήστε μας αυτό με το οποίο κυρίως ασχολείστε εσείς, σχετικά με το βυζαντινό εικαστικό τρόπο πέρα από τα στενά όρια της αγιογραφίας.

Η βυζαντινή ζωγραφική είναι ένα εικαστικό σύστημα, ένας ζωγραφικός τρόπος με μερικούς κανόνες. Έχει ένα σύνολο εικαστικών λύσεων. Είναι η εξέλιξη της

αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής στο διάβα της.

Ως ζωγραφικό σύστημα το έχουμε συνδυάσει με την αγιογραφία. Έχουμε συνηθίσει ότι ζωγραφίζει αγίους. Πρέπει να ξεχωρίσουμε όμως δύο πράγματα. Ότι άλλο είναι το θέμα και άλλο ο εικαστικός τρόπος. Στον πολιτισμό μας δεν υπήρχε ποτέ μια διάσταση μεταξύ ιερής και βέβηλης τέχνης. Άρα παίρνει ο πολιτισμός αυτός την ίδια βάση και υπηρετεί διαφορετικές λειτουργίες.

Αυτό γίνεται και με τη ζωγραφική. Η ίδια ζωγραφική που εκφράζει το εκκλησιαστικό μπορεί να μπει σε ένα σπίτι και να μιλήσει και για άλλα πράγματα καθημερινά, που είναι εξωεκκλησιαστικά.

Τι αποτελεί πηγή έμπνευσης;

Ο φίλος μου ο π. Σταμάτης Σκλήρης έλεγε πολύ συχνά κάτι που του είχε πει ο Τσαρούχης: «Να ζωγραφίζεις ό,τι αγαπάς.»

Αυτά που απασχολούν έναν άνθρωπο, αυτά ζωγραφίζει. Η διαδικασία δημιουργίας ενός πίνακα, δηλαδή, δεν είναι προκαθορισμένη. Ξεκινάς να ζωγραφίζεις και βλέπεις μετά τι σε απασχολεί. Η ζωγραφική διαδικασία προβάλλει και σου αποκαλύπτει αυτά που σε προβληματίζουν. Η ζωγραφική η ίδια λοιπόν σε καλεί σε ένα διάλογο.

Μπορούμε να μιλήσουμε, επομένως, για διάδραση μεταξύ του έργου και του καλλιτέχνη;

Ναι, γι' αυτό και η ζωγραφική είχε πάντα αυτό το στοιχείο της έκπληξης. Δεν σε αφήνει να πλήξεις. Ένας κριτήριο για να θεωρηθεί καλός ένας ζωγράφος είναι ακριβώς αυτός που επιτρέπει στη ζωγραφική του διαδικασία την «ενορχήστρωση του τυχαίου.» Ζωγράφος είναι αυτός που κάνει ένα έργο το οποίο έχει ζωή. Το λέει άλλωστε και ο ίδιος ο όρος ζωγράφος, γράφω τη ζωή.

Αρχίζοντας να ζωγραφίζεις ακολουθείς τις ίδιες τις οδηγίες που σου δίνει ο πίνακας. Ακούς τον πίνακα. Του επιτρέπεις να έχει φωνή, γι' αυτό κι εκείνος μετά αποκτά φωνή. Είναι ζωντανός. Άρα δεν αποτελεί μια διαδικασία διεκπεραιωτική αλλά προϋποθέτει και προβάλλει την έκπληξη.

Tik Tak

Διανύουμε μια δύσκολη χρονική συγκυρία. Αλλάζουν στο πλαίσιο αυτό οι πηγές έμπνευσης και τα θέματα που σας προβληματίζουν;

Ναι υπάρχει διαφορά. Στην πρώτη ατομική μου έκθεση είχα επηρεαστεί πολύ από τη γυναίκα μου, γι αυτό και λέγεται «το έτερό μου 3/4». Εκεί είχα ασχοληθεί με τις σχέσεις των ζευγαριών και ακόμα και τα χρώματα ήταν έντονα ,ζωηρά και κυρίως είχαν επιρροές από την ποπ. Παρ' όλο που έθιγε και θέματα που πολλές φορές είναι δύσκολα, το έκανε με ένα τρόπο σχετικά ανάλαφρο.

Στην δουλειά όμως την περσινή που είχε θέμα » Ο ξένος» ήδη θεματικά

διαφοροποιούμαι. Είμαστε μέσα στην οικονομική κρίση, έχουμε ένα κύμα ξενοφοβίας. Ο ξένος με την ευρύτερη έννοια του είναι και η αποξένωση μεταξύ των ανθρώπων, είναι ο ξένος που έρχεται στην Ελλάδα, αλλά και ο Έλληνας που γίνεται ξένος μεταναστεύοντας στο εξωτερικό προς αναζήτηση εργασίας. Εκεί και τα χρώματα ήταν πιο ψυχρά και οι μορφές πιο εξπρεσιονιστικές.

Αυτό προκύπτει και από την ετυμολογία της λέξης «δημιουργός» που σημαίνει έργο για το δήμο, με το δήμο, από το δήμο. Δεν μπορεί να υπάρξει ο ζωγράφος έξω από μια κοινότητα οπότε εκφράζει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινότητας.

Στο παιδικό βιβλίο πάλι έχετε ως βάση τον βυζαντινό εικαστικό τρόπο;

Όπως τώρα μιλάμε ελληνικά και κατανοούμε ο ένας τον άλλο έτσι και στη ζωγραφική μιλάμε μέσα από την οικεία μας γλώσσα. Ως Έλληνες έχουμε έρθει σε επαφή κυρίως με τη βυζαντινή ζωγραφική. Αυτό σημαίνει ότι αυτή η ζωγραφική σου είναι οικεία ,μπορείς να την διαβάσεις, να την κατανοήσεις. Άσχετα από το αν σαν λαός την θέλουμε ή την σεβόμαστε δεν παύει να είναι η οικεία μας γλώσσα ζωγραφικής. Αυτό έχει το πλεονέκτημα ότι ένα έργο βυζαντινής ζωγραφικής δεν θα λειτουργήσει ελιτίστικά και δεν θα μας φέρει σε αμηχανία. Πρόκειται για μια λαϊκή ζωγραφική που σέβεται τον θεατή της και βρίσκεται πολύ κοντά στην παιδική ζωγραφική έχοντας παράλληλα έναν ακαδημαϊσμό . Είναι η πλέον κατάλληλη ζωγραφική γλώσσα ώστε κανείς να εικονογραφήσει μια ιστορία που απευθύνεται στα παιδιά. Είναι πολύ κοντά στον τρόπο που ζωγραφίζουν, είναι η γλώσσα του τόπου τους και τα βοηθά να γεφυρώσουν τη ζωγραφική που βλέπουν στην εκκλησία με αυτή που συνοδεύει το παραμύθι που τους διαβάζει ο γονιός τους το βράδυ.

Αγρομητροπολιτικό

Ο **Κωνσταντίνος Λάβδας** σπούδασε γραφικές τέχνες, ελεύθερο σχέδιο και μαθήτευσε τη βυζαντινή ζωγραφική δίπλα στους Δημ. Τζοβάρα και Γ. Λαγάνη και βυζαντινό σχέδιο στη σχολή του Γ. Κόρδη. Έχει συνεργαστεί με κορυφαίους ζωγράφους στο χώρο της αγιογραφίας όπως ο Γ. Κόρδης και ο π. Σταμάτιος Σκλήρης. Το 2003 με τους αγιογράφους Νεκτάριο Σταματέλλο και Κωνσταντίνο Κωνσταντάτο συνέστησαν το «Πεντελικό Εργαστήρι. Φοίτησε στο τμήμα του Ελληνικού Πολιτισμού, στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Έχει αγιογραφήσει

πολλούς ιερούς ναούς και ιδιωτικά εκκλησάκια, ενώ εικόνες του υπάρχουν σε ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές εκθέσεις.

<http://bit.ly/1kycfh3>